

Spis treści

<i>Marian Skrzypek, Voltaire: metafizyka, filozofia</i> przyrody, humanizm, sceptycyzm	V
Nota redakcyjna	LXXII

Traktat metafizyczny

Wstęp. Wątpliwości odnośnie do człowieka	5
Rozdział I. O różnych gatunkach ludzi	7
Rozdział II. Czy jest Bóg	10
Rozdział III. O tym, że wszystkie idee pochodzą od zmysłów	24
Rozdział IV. O tym, że istnieją rzeczywiście przedmioty zewnętrzne	28
Rozdział V. Czy człowiek ma duszę i co to może być ...	32
Rozdział VI. Czy to, co nazywamy duszą, jest nieśmiertelne	39
Rozdział VII. Czy człowiek jest wolny	42
Rozdział VIII. O człowieku rozważanym jako istota społeczna	49
Rozdział IX. O cnocie i występku	53

Osobliwości przyrody

[Przedmowa]	65
Rozdział I. O kamieniach z figurami	69
Rozdział II. O koralowcach	70
Rozdział III. O polipach	71
Rozdział IV. O ślimakach	73
Rozdział V. Ostrygi w skorupach	73
Rozdział VI. O pszczołach	74
Rozdział VII. O kamieniu	77
Rozdział VIII. O gładach	78
Rozdział IX. O skale	79
Rozdział X. O górach, ich konieczności i przyczynach celowych	80
Rozdział XI. O powstawaniu gór	83
Rozdział XII. O skamieniałościach zwierząt morskich ...	90
Rozdział XIII. Stosy skorupiaków	92
Rozdział XIV. Bardzo ważna obserwacja na temat powstawania kamieni i skamieniałości	94
Rozdział XV. Grota czarodziejek	95
Rozdział XVI. O marglu w Turyngii	97
Rozdział XVII. O Bernardzie Palissym	101
Rozdział XVIII. O systemie de Mailleta, który z ryb czyni pierwszych ojców ludzi	103
Rozdział XIX. O zarodkach	105
Rozdział XX. O rzekomym gatunku węgorzy powstałych z mąki i z baraniego rosołu	107
Rozdział XXI. O kobiecie, która urodziła królika	109
Rozdział XXII. O dawnych błędach w fizyce	111
Rozdział XXIII. O człowieku, który robił saletrę	115

Rozdział XXIV. O statku marszałka de Saxe'a	116
Rozdział XXV. O błędach w matematyce	117
Rozdział XXVI. Potępiane prawdy	120
Rozdział XXVII. Dygresja	121
Rozdział XXVIII. Zasady elementarne świata	123
Rozdział XXIX. O ziemi	124
Rozdział XXX. O wodzie	125
Rozdział XXXI. O powietrzu	126
Rozdział XXXII. O ogniu elementarnym i o świetle ...	130
Rozdział XXXIII. O nieznanym prawach	134
Rozdział XXXIV. Wieczna niewiedza	135
Rozdział XXXV. Niepewność w anatomii	136
Rozdział XXXVI. O potworach i różnych gatunkach	139
Rozdział XXXVII. O ludności	143
Rozdział XXXVIII. Głupia ignorancja i złowrogi błędy	145

Rozmowy Lukrecjusza z Posejdoniosem

Rozmowa pierwsza	153
Rozmowa druga	161

Komentarz do książki

O przestępstwach i karach

I. Okazja do tego komentarza	173
II. O torturze	175
III. Kary przeciwko heretykom	176
IV. O wykorzenieniu herezji	179
V. O profanacji	181
VI. Poblężliwość Rzymian	185

VII. Występek kaznodziejstwa albo o Antoinie	187
VIII. Historia Szymona Morina	190
IX. O czarownikach	192
X. O karze śmierci	194
XI. O wykonywaniu wyroków	195
XII. O śledztwie	196
XIII. O kilku krwawych trybunałach	198
XIV. O różnicy między prawami politycznymi i prawami naturalnymi	199
XV. O zbrodni zdrady stanu. O Tytusie Oatesie i o śmierci Augusta de Thou	201
XVI. O ujawnianiu tajemnicy spowiedzi	205
XVII. O fałszerstwie pieniądza	209
XVIII. O kradzieży domowej	209
XIX. O samobójstwie	210
XX. O pewnym okaleczeniu	212
XXI. O konfiskacie związanej z przestępstwami, o których była mowa	213
XXII. O procedurze kryminalnej i o paru innych jej formach	217
XXIII. Pomysł o kilku reformach	223

Nagroda za sprawiedliwość i ludzkość

Artykuł I. O przestępstwach i karach do nich proporcjonalnych	228
Artykuł II. O kradzieży	230
Artykuł III. O morderstwie	233
Artykuł IV. O pojedynku	237
Artykuł V. O samobójstwie	238

Artykuł VI. O matkach dzieciobójczyniach	240
Artykuł VII. O mnóstwie innych zbrodni	241
Artykuł VIII. O herezji	242
Artykuł IX. O czarownikach	246
Artykuł X. O świętokradztwie	254
Artykuł XI. O procesach karnych z powodu dysput scholastycznych	258
Artykuł XII. O bigamii i cudzołóstwie	266
Artykuł XIII. Małżeństwa między osobami różnych wyznań	269
Artykuł XIV. O kazirodztwie	270
Artykuł XV. O zgwałceniu	272
Artykuł XVI. Ojcowie i matki prostytutki swe dzieci	272
Artykuł XVII. O kobietach, które prostytutki się ze swoimi lokajami	273
Artykuł XVIII. O porwaniu	273
Artykuł XIX. O sodomii	273
Artykuł XX. Czy trzeba słuchać niesłusznego rozkazu prawowitej władzy	276
Artykuł XXI. O paszkwilach zniesławiających	281
Artykuł XXII. O naturze i sile dowodów oraz poszlak	283
Artykuł XXIII. Czy można pozwolić na konsylium i na obecność adwokata oskarżonego?	289
Artykuł XXIV. O torturze	289
Artykuł XXV. O więzieniach i o chwytności więźniów	293
Artykuł XXVI. O wyszukanych torturach	294

Artykuł XXVII. O konfiskacie	295
Artykuł XXVIII. O prawach Ludwika XVI dotyczących dezercji i konkluzja dzieła	300

Filozof ignorant

I. Pierwsza kwestia	305
II. Nasza słabość	306
III. Jak mogę myśleć?	307
IV. Czy konieczna jest mi wiedza?	308
V. Arystoteles, Descartes i Gassendi	309
VI. Zwierzęta	310
VII. Doświadczenia	311
VIII. Substancja	312
IX. Ścisłe granice	312
X. Niemożliwe odkrycia	313
XI. Uprawniona beznadziejność	314
XII. Słabość człowieka	315
XIII. Czy jestem wolny?	316
XIV. Czy całość jest wieczna?	320
XV. Inteligencja	322
XVI. Wieczność	322
XVII. Niemożność zrozumienia	322
XVIII. Nieskończoność	323
XIX. Moja zależność	324
XX. Jeszcze o wieczności	325
XXI. Jeszcze o mojej zależności	326
XXII. Nowa kwestia	327
XXIII. Jeden najwyższy zwierchnik	327
XXIV. Spinoza	330
XXV. Absurdy	336

XXVI. O najlepszym ze światów	338
XXVII. O monadach	341
XXVIII. O formach plastycznych	341
XXIX. O Locke’u	342
XXX. Czego dotąd się dowiedziałem	347
XXXI. Czy jest jakaś moralność	348
XXXII. Rzeczywisty pożytek.	
Pojęcie sprawiedliwości	349
XXXIII. Czy dowodem prawdy jest	
powszechna zgoda?	352
XXXIV. Przeciwno Locke’owi	353
XXXV. Przeciw Locke’owi	354
XXXVI. Natura wszędzie jednaka	358
XXXVII. O Hobbesie	359
XXXVIII. Moralność powszechna	360
XXXIX. O Zoroastrze	361
XL. O braminach	362
XLI. O Konfucjuszu	362
XLII. O filozofach greckich, a najpierw	
o Pitagorasie	364
XLIII. O Zaleukosie	364
XLIV. Epikur	365
XLV. Stoicy	366
XLVI. Filozof i cnota	367
XLVII. O Ezopie	367
XLVIII. O pokoju zrodzonym z filozofii	368
XLIX. Inne kwestie	368
L. Jeszcze inne kwestie	369
LI. Ignorancje	370
LII. Inne ignorancje	371

LIII. Większa ignorancja	371
LIV. Ignorancja śmieszna	373
LV. Coś gorszego niż ignorancja	373
LVI. Początki rozumu	374
Rozmowa kapłona z pulardą	375
Pytania Zapaty	383
Indeks osobowy	411